

Žižkov – můj domov

Na Žižkově nebydlím dlouho, ale Žižkov se mi stal skutečným domovem. Bylo i pro mne překvapivé, že když jsem se v létě 1988 na Žižkov přestěhoval z Ostravy, v krátké době jsem začal vnímat okolí jako svůj domov a lidé, s nimiž jsem se potkával v domě a na ulici, mi připadali známí. Možná, že k tomu přispěla atmosféra doby. Po měsíci, 21. srpna, jsem se s rodinou vypravil na protestní shromáždění proti okupaci Sovětskou armádou, zúčastnil jsem se Palachova týdne a postupně jsem se stal účastníkem událostí na konci roku 1989, kdy se převratem zásadně změnila struktura naší společnosti. Lidé na manifestacích, v ulicích a na mém pracovišti na Federálním statistickém úřadě měli najednou stejná přání, všichni byli sdílní, diskutovali o všem možném, byli přátelští a vnímali mne jako svého člověka. Nikdo mi nenaznačil, že jsem snad nějaký přivandrovalec.

Asi jsem měl velké štěstí, že jsem přišel na Žižkov a do Prahy v tu pravou dobu a měl jsem možnost zapojit se do politického dění na Žižkově. Můj otec byl za své pravicové postoje po únoru 1948 vězněn. Pravicovým politikem byl můj dědeček i pradědečkové. Všichni se věnovali komunální politice, byli starostové nebo radní ve svých obcích.

Jeden z mých pradědečků byl dokonce 30 let starostou Kostelce na Černých lesy.

Já jsem svou politickou kariéru začal v listopadu 1989 na Federálním statistickém úřadě v Občanském fóru, postupně jsem se zapojil také do Občanského fóra na Žižkově a v roce 1992 jsem stál u zrodu Občanské demokratické strany v Praze 3. V roce 1992 jsem byl také zvolen do zastupitelstva Městské části Praha 3. V roce 1994 jsem se stal starostou Prahy 3 a tuto funkci jsem vykonával do roku 1998. Od té doby až do současnosti jsem místostarostou. Ať jsem vykonával funkci starosty nebo místostarosty, nikdo mě nenaznačil, že nejsem ten pravý Žižkovák. Jednou - to snad byl hrubý anonym, který mi sděloval, ať táhnu do Ostravy. Myslím, že Žižkováci, ale i Vinohradáci jsou demokrati, a ať jim „vládně“ někdo ze Žižkova nebo z Vinohrad, nebo snad z Ostravy, vždy se především dívají na to, jak jim „vládně“. Myslím, že za dobu mé působnosti na Žižkovské radnici se nemám za co stydět, že mohu být hrdý na mnohé věci.

Věřím, že demokratický duch Žižkova a Královských Vinohrad bude žít věčně a nikdy jej nerozhází ani nějaký minulý nebo budoucí starosta třeba z Ostravy.

Ing. Tomáš Mikeska

Vzpomínka na Jaroslava Marvana (1901–1974)

Na začátku 20. století vznikaly na Žižkově různé dobrovolné spolky a jednou z potřeb bylo založení spolku na poli divadelní práce. Zakladatelé a členové různých skupin byli prvními průkopníky žižkovského ochotnického divadlnictví. Prvenství pat-

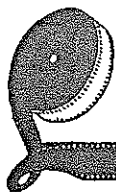
řilo čtenářsko-ochotnické jednotě Tyl (1876-1960). Další z mnoha spolků byl dramatický odbor Husova fondu. Působistiště tohoto spolku bylo často měněno a tak na určitou dobu, v letech 1919-1925, spolek provozoval svoji činnost v hostinci U Kurelů v Závíšově ulici. V roce 1921 vystupoval v tomto divadle mladý herec Jaroslav Marvan, který se narodil r. 1901 na Žižkově v Milíčově ulici. Do školy chodil nejdříve na Prokopově náměstí a později přestoupil do školy v Lupáčově ulici. Žižkovskou reálku navštěvoval na Sladkovského náměstí. Po studii pracoval nějakou dobu jako poštovní zaměstnanec. Mezitím vystupoval v dramatickém kroužku Husova fondu, kdy hrál ve hře Naši furianti. Poté, co odešel z pošty, dal se na hereckou dráhu a začal pracovat v divadle Vlasty Buriana. S Burianovým divadlem často zajížděl i na český venkov. Jeho první filmové kroky byly v němém filmu Falešná kočička a Dobrý voják Švejk.

Když se objevil zvukový film, hrál spolu s Vlastou Burianem např. ve filmech Anton Špelec ostrostřelec, To neznáte Hadimršku, C. a K. polní maršálek, Ducháček to zařídí, Škola základ života, Katakomy, Karel a já, Městečko na dlani a v řadě dalších filmů. Vystupoval také v divadle D 34 na Poříčí a později byl angažován do Městských divadel pražských, kde měl velký úspěch. Ve válečných letech už měl další filmové role, např. ve filmu Paklův, Počestné paničky pardubické, Třináctý revír. Po válce hrál např. v Tylově hře Fidlovačka, v roce 1948 ve hře A. P. Čechova Tři sestry. Hrál v Divadle na Vinohradech, na scéně Komorního divadla a nakonec od roku 1954 měl angažmá v Národním divadle (Lucerna, Naši Furianti). Po 2. světové válce se Jaroslav Marvan objevil na filmovém plátně ve filmech: Bylo to v máji, Železný dědek, Plavecký mariáš, Jestřáb kontra Hrdlička, Cirkus bude, Poslušně hlásím, Král Šumavy a také ve dvou nejúspěšnějších filmech tehdejší doby Dovolena s Andělem a Anděl na horách. Do povědomí všech se Jaroslav Marvan zapsal kromě jiných postav také jako policejní rada Vacátko v televizním seriálu Hříšní lidé města pražského. Vyjmenovat všechny filmové, divadelní a televizní role by bylo náročné a tak uvádím alespoň ty nejznámější.

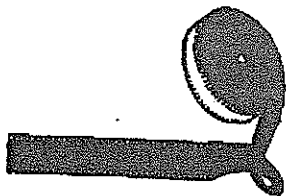
Jaroslav Marvan vždy mistrovsky plnil požadavky, které na něho byly kladeny. Byly to mnohdy náročné a složité divadelní a filmové role. Nebylo jednoduché vyhovět všem divákům, kteří ho chtěli vidět jen v rolích usměvavých a vyvolávajících dobrou pohodu. Filmové role se často prolínaly s postavami, které hrával na scénách Městských divadel pražských. Nikdy nepřišel na scénu nepřipraven, nebo aby svou roli jen odehrál. Byl to charakterní herec světového formátu. Zemřel v roce 1974.

V provincii minulého roku jsme si připomněli 100. výročí jeho narození. Odbor kultury ÚMČ Praha 3 uspořádal k tomuto výročí výstavku v prostorách radnice. Zahajovací vernisáž se konala za přítomnosti našich předních herců, např. Radovana Lukavského, Ljuby Skořepové a dalších osobností. Celá akce byla dobře připravena a lze jen pevně věřit, že podobných akcí bude na Žižkově i v dalších letech co nejvíce.

V. Micka

Preambule: Tanec Praha Ponec

Kdysi pusté návrší za pražskými hradbami, dnes zhruba ohraničené ulicemi Příběnickou, Řehořovou, Orebitskou a Husitskou směrem k Bulharu, mělo pohnutou minulost. Celá staletí, až do zrušení trestu smrti císařem Josefem II. zde stávalo popraviště. Bývalo označováno jako kóta 236, aneb Galgen Berg, a řidčeji – ve zkomoleném lidovém podání – také Der Totentanz Berg (kopec Tance smrti).

Na nejvyšším bodě pahorku vybudoval na jaře 1872 ředitel divadelní společnosti Jaroslav Hof, dřevěnou letní arénu polokruhového tvaru s krytým jevištěm. Pro nevhodný repertoár a nepřesvědčivé výkony herců se však návštěvnost Divadla na Komotovce natolik snížila, že aréna byla hluboko pod cenou prodána na dříví a v listopadu 1874 zbořena.

Vzhled celého návrší se pozvolna změnil vybudováním železničních tratí a výstavbou domů po zboření pražských hradeb.

V roce 1888 na východním úpatí někdejšího Šibeničního vrchu vystavěl továrník Rudolf Stabenow objekt válcovny potrubí, železných tyčí, mosazných plechů a drátů. Široký sortiment velkých kladiv a transmisí stával se prokletím všech spáčů v celém okolí.

Až do doby, kdy se na scéně objevil František Ponec.

Jeden z prvních průkopníků české kinematografie – František Ponec – se narodil 3. dubna 1869 v Mladé Boleslavi. Vyučil se cukrářem a pak se stal úředníkem archi-

vu pražské Rustonovy továrny. Poté zahájil pro kinematograf. V roce 1903 otevřel v Táboře putovní biograf, s kterým cestoval po celém Království českém. Na podzim roku 1907 promítal filmy v libeňském divadelním sále U Deutschů, a od března 1908 pod trvalým názvem Poncův Royal Bioskop, dlouhodobě zakotvil v sále se dvěma sty sedadly, v zájezdním hostinci Na Knížecí (čp. 33) na Smíchově. Z důvodů většího prostoru přestěhoval se na letní sezónu do Kaizlových sadů v Karlíně.

Protože smíchovský stavební referát rozhodl zbourat starý dům Na Knížecí, František Ponec musel hledat novou lokalitu. Nalezl ji v samotném městě Žižkově, na rozhraní Husovy třídy a Trocnovské ulice. V budově čp. 70, bývalého Stabenowova strojírenského závodu. I když se umístění budoucího biografu nezdálo zrovna ideální, a to proto, že továrna ležela přímo mezi železničními tratěmi Františka Josefa a dráhou turnovsko-kralupskou, F. Ponec se odhodlal k činu.

Nejprve se s žižkovskou obcí dohodl o předběžné nájemní smlouvě, a poté, podle plánů, vypracovaných v květnu 1910 architektem Karlem Maškem, přikročil k nákladné přestavbě. Pětaticet metrů dlouhou tovární halu dal přepažit tak, aby v ose oddělené kabiny s projektorem typu Ernemann-Imperator vzniklo hlediště široké 13 metrů a dlouhé 24 metrů. V přední části pak pokladna pro manželku, šatna a bufet. A přímo pod plátnem prohloubené orchestřiště o rozměru 5x2,45 m, pro hu-

debníky, doprovázející tehdy ještě němé filmy.

Po kinematografickém podniku Edison bratří Moravcových v nedaleké Husinecké ulici a po biografu Viléma Weisse na Bezovce Royal Bioskop Františka Ponca slavnostně zahájil 3. září 1910 jako třetí stále kino města Žižkova.

Repertoár vyhovoval všem vrstvám návštěvníků. Vedle běžné produkce francouzské, německé, americké a italské se

Poncův Bioskop specializoval na kinematografii dánskou. Ta totiž v době před první světovou válkou právě prožívala údobí uměleckého a kvantitativního rozkvětu. A přesto, že občas do něžných scén a psychologicky laděných dramát zaznívalo až příliš reálné supění lokomotiv, monotónní rachot železničních podvozků a v důsledku toho vibrační projektoru se projevující nepatrný neklid obrazu, biograf pana Ponca se těšil všeobecné přízni. Z iniciativy jeho majitele byly dokonce natáčeny (a již za několik dnů v Royal Bioskopu promítány) aktuální filmové reportáže. Například: Odhalení sochy K. H. Borovského v Žižkově 16. 5. 1911, nebo Hasební a zachraňovací práce městského sboru hasičského v Žižkově, či Jubilejní zápas žižkovské Viktorie, aneb Fotbalový turnaj o stříbrný pohár (červen 1914) a jiné.

BIO PONEC, Praha-Žižkov

Rok 1917 (archiv: Miroslav Čvančara)

Husova tř. 70. Tel. 704/V.
Program od 14.—20. září:
Miláček Maharadžův
Orient. drama o 4 dílech.

V hlavní úloze

Gunar Tolnes.

Nekonečné tmy.

Drama o 3 dílech.

V hlavních úlohách

A. Werdier a Alma Hindingová.

Švédští skauti.

Přírodní snímek.

Mezi Františkem Poncem a majitelkou budovy – žižkovskou obcí však narůstaly neshody rázu finančního. K tomu navíc Zemská správa politická stanovila platnost Poncovy licence pouze do 31. prosince 1920. A když od ledna 1921 přešla licence kina na Husově třídě do kompetence žižkovské obce, došlo k vypovězení nájemní smlouvy. Dosavadní provozovatel musel budovu opustit...

Když poté selhaly Poncovy pokusy získat a vést kino v Písku, kdysi energický průkopník české kinematografie dlouhodobě nervově onemocněl.

Biograf pod bývalým šibeničním vrchem pak spravovala třicetiletá průbojná Marie Viplerová, dcera vinohradského výrobce lihovin F. Kruchni a manželka podplukovníka ruských legií a předsedy Aeroklubu dr. Bohdana Viplera. Brzy po svém nástupu kino vybavila dvěma nový-

mi projektory a zavedla tzv. dvojprogramy, což v praxi znamenalo, že diváci mohli bez příplatku spatřit místo jednoho filmu dva.

Od dubna 1929 M. Viplerová odložila po válce pozměněný název Bio Ponec a podnik se 486 sedadly přejmenovala na Městské kino Žižkov. Novou a přímo převratnou technologii promítání ve formě zvukového a tudíž i mluveného filmu zavedlo Městské bio Žižkov v prosinci 1930.

Zatímco plynula léta samostatné Československé republiky, blížilo se údobí druhé světové války a někdejší Royal Bioskop prosperoval, jeho zakladatel František Ponec stárnul. V závěru života se naštěstí poněkud zotavil. Žil ve svém tichém vinohradském bytě, vzpomínal na film a na své začátky a bavil se malováním hedvábných šátků.

Přežil své přátele-konkurenty – Eduarda Klejzara, Zdeňka Boučka, Viktora Ponrepa, Zdenko Koerbera, M. S. Kocka, Viléma Weisse, Josefa Koubka a další...

Uznání průkopnických zásluh se dožil až po válce. Dne 198. března 1946 u příležitosti výstavy 50 let kinematografu obdržel, stejně jako J. Jandáček, F. Paša, V. Wokoun a F. Tichý, slavnostní vyznamenání. Z odměny se však František Ponec

bohužel dlouho netěšil. Zemřel v den svých narozenin 3. dubna 1946.

Na jeho počest, již dva týdny po smrti, bylo znovu přejmenováno žižkovské kino a z piety mu byl vrácen původní název.

V rámci znárodněné československé kinematografie provoz kina Ponec pokračoval při uspokojivé návštěvnosti až do počátku šedesátých let. Tehdy navždy pohasly obloukové lampy projektorů a potmělo stříbrné plátno. Pozvolna chátrající interiér se na bezmála čtyřicet roků stal skladištěm Filmového podniku hl. města Prahy. Zub času se viditelně podepsal i na exteriéru...

K tomu, jak využít zdevastovanou budovu, se nabízela různá řešení. Sběratel kinematografických kuriozit Milan Wolf se v polovině devadesátých let vážně zabýval myšlenkou umístit zde své sbírky a založit soukromé muzeum. Pak přišel nerealizovatelný návrh zřídit v objektu rockový klub.

Jak vše nakonec dopadlo, je již známo. Výhercem výběrového řízení na pronájem a rekonstrukci bývalého kina se koncem devadesátých let stalo Občanské sdružení Tanec Praha. První stálá taneční scéna a studijní prostředí k profesionálnímu rozvoji moderního tance se staly skutečností...

Miroslav Čvančara

Josef Moritz Wertmüller,

první starosta Žižkova

Po delším provizoriu, způsobeném odvoláním druhého starosty obce Žižkova J. N. Richtera (17. 12. 1878) a dosažením správního komisaře se v červnu 1879 konaly na Žižkově opět obecní volby. Na ustavující schůzi obecního zastupitelstva 11. 10. 1879 byl zvolen třetím starostou obce Žižkova Josef Moritz Wertmüller, jeden z hlavních odpůrců předcházejících starostů.

J. M. Wertmüller (1819-1890) se narodil v Duchcově jako syn správce valdštejnského panství. Po studiích techniky ve Vídni a v Praze byl zaměstnán u pražského stavitele J. Ripoty. Samostatným stavitelem se stal v srpnu 1860. Od České banky pro stavby a nemovitosti odkoupil Wertmüller v roce 1872 stavení čp. 3 na Hálovce (Mirance) mezi Vídeňskou a Olšanskou silnicí na Žižkově. Později byl majitelem obchodu se stavebninami - nejprve v Karlíně, potom na Žižkově a patřily mu také vápencové doły v Podolí.

Třebaže Wertmüller patřil k největším odpůrcům K. Hartiga, jako starosta Žižkova měl největší slávu z toho, co Hartig zahájil. Dne 15. 5. 1881 vydal císař František Josef I. privilegium povyšující Žižkov na město. Wertmüller se ze třetího starosty obce Žižkova stal prvním starostou města Žižkova.

Povyšení Žižkova na město chtělo – nyní už městské – zastupitelstvo bombasticky oslavit a povolilo na tuto oslavu na tehdejší dobu vysokou částku 1000 zlatých. Proti tomu protestovali 1. 7. 1881 u okresního výboru na Královských Vinohradech zástupci různých žižkovských spolků (Sokol, Měšťanská beseda, Remeslnicko-živnostenská jednota, Pěvecký spolek Ratolest, Ochotnická divadelní jednota Žižkov ad.) s odůvodněním, že vzhledem k hospodářské situaci by peníze měly být použity na jiné naléhavější potřeby. Oslava se měla konat v září 1881, ale požár Národního divadla v Praze (12. 8. 1881), který byl považován za celonárodní tragédii, způsobil, že oslava se konala jen v omezeném rozsahu. Je třeba uznat, že hned po požáru Národního divadla uspořádalo město Žižkov veřejnou sbírku mezi obyvateli, která do konce srpna 1881 vynesla 1 330 zlatých a obec věnovala 200 zl.

Vzhledem ke svému městskému charakteru začal Žižkov záhy splývat s vlastní Prahou. Již v roce 1882 se objevily návrhy na možné připojení k Praze. S touto iniciativou přišel pražský magistrát, ale jednání nebylo úspěšné. Žižkovští radní se zřejmě obávali, že část obecních peněz by šla ve prospěch celé Prahy.

Přes všechny připomínky a kritiky byl J. M. Wertmüller zvolen starostou Žižkova několikrát. Přispěly k tomu i hospodářské úspěchy města. Již od roku 1883 obstarávala spojení Žižkova s centrem Prahy koňská tramvaj, jezdící od Bezovky přes Staré Město na Malou Stranu. V listopadu 1887 schválil Wertmüller jako starosta rozhodnutí postavit novou budovu radnice na tehdejší Basilejském (dnes Havlíčkově) náměstí. V listopadu 1889 zavedl Žižkov jako první na pražském území stálé elektrické pouliční osvětlení Křížkovými obloukovkami. Dne 1. 12. 1889 byla uvedena do provozu jako první veřejná plynárna v Českých zemích a druhá v celé monarchii. V září 1889 se Wertmüller dočkal společné oslavy svých 70. narozenin a 10. výročí volby starostou Žižkova. Jako starosta působil až do své smrti 21. 6. 1890.

Podle tehdejších novinových zpráv Wertmüller patřil k těm, kteří usilovali o změnu jména Žižkova, což se jim ale nepodařilo. Často byl citován jeho výrok: „...skrze to jméno nepožíval Žižkov nikdež žádné přízně“. Ale úřední doklad o snaze přejmenovat Žižkov nebyl nalezen.

Libuše Neckářová

Několik listů

z exilového života Přemysla Pittera

Žižkov si dnes již neumíme představit bez působení pedagoga a historika Přemysla Pittera. Nezanechal zde po sobě jen Milřčův dům, nesoucí jméno a ideu velkého předchůdce české reformace, ale i myšlenky o lidské vzájemnosti, obětavosti a lásce.

Pedagog Přemysl Pitter odešel po únoru 1948 do exilu. Působil v Německu a Švýcarsku, kde jeho pomoci zakusila řada novodobých českých exulantů. Dnes je jeho rozsáhlá písemná pozůstalost uložena v Archivu muzea J. A. Komenského v Praze-Malé Straně. Studovat je znamená nahlédnout do mnohých strastiplných cest našich poúnorových exulantů, ale i vracet se občas v korespondenci do staré vlasti. Nahlédněme do dvou listových souborů, jež Pitter vedl s domovem a exilovou komunitou v USA.

Několik let si dopisoval s významným pražským komeniologem Janem Blahoslavem Čapkem. Korespondence z let 1967-8 je poznamenána nadějami na období, jež opět dovolilo věřícímu Čapkovi zahájit univerzitní přednášky. Z Čapkova listku z Indie, datovaného 13. prosince 1967 se dovídáme, že zde po vzájemné výměně kulturních pracovníků přednášel na krásná témata Chelčický, Komenský, Tolstoj, Březina a Ghándí. Čapek píše odtud výstižně a otevřeně: „Stýská se mi po domově a doma zase po svobodě. Loni mne povolali zase na fakultu“.

Z dalších listů poznáme, jak výrazně formoval vzdělaný komeniolog Čapek Pitterovy exilové historické texty. Doporučil mu např. podrobněji popsat dějiny Jednoty Bratrské. V dopise z 20. října 1968 Čapek uvádí: „Na poli bádání o naší reformaci a jejích vztazích, souvislostech, důsledcích ... zbývá ještě mnoho práce...“.

Stejně zajímavá je i korespondence adresovaná Pitterovi v letech 1952-72 z amerického exilu prof. Otakarem Odložilíkem. Ten žil mezi válkami kratší čas i na Žižkově a s Pitterem jej pojilo přátelství a vzájemná úcta, jež odchod obou z ČSR jen utužil. Z listů se dovídáme lecos o Odložilíkově pozoruhodném působení na Columbia University v New Yorku i University of Pennsylvania. Pitter děkuje příteli 23. března 1954 za vzpomínku na jeho učitele historie Ferdinanda Hrejsu. Ta vyšla v časopise Husův lid vycházejícím v Chicagu. Pitter si cení především toho, že v článku „vystupuje Hrejsa jako osobnost nejen minulou historií zaznamenávající, ale současnou historií spolutvořící“.

Na sklonku padesátých let se v listech reformaci milujících přátel objeví i zprávy o exilovém římsko-katolickém teologovi Karlu Vránovi, pilně studujícím Husovy spisy. Cenná je i Odložilíkova vzpomínka na filosofa Emanuela Rádlu (1873-1942), pisatele skvělé a Janem Patočkou kladně hodnocené Útěchy z filosofie. Desátého února 1964 píše: „Viděl jsem ho naposled v Chotkových sadech - to už byl v nemoci a procházel se s paní a na nic z minulosti nechtěl zavést hovor a všecko ho namáhalo“.

Pitterova písemná pozůstalost nám pedagoga zachycuje jako charakterního, činorodého muže, který svoji péči o Žižkovské a po válce i německé děti přenesl s vynuceným odchodem z vlasti na pomoc našim exulantům i udržování kontinuity české duchovní a politické kultury. Z odstupu let lze Pittera hodnotit jako jednoho z našich nejlepších pedagogů, jehož dílo poznamenal zápas s důsledky totalitních ideologií na duši člověka 20. století.

Jaroslav Hrdlička

Zlaté opojení

Nevesely, truchlivy jsou ty horské kraje na pustém hřebenu vrchole Žižkova. Shrbené, křivé kleče a sporá pastvíska se táhnou až k čáře věčného sněhu, kde leží bílý příkrov ještě dlouho po tom, když v Husova Street nastane obleva. Za oněch velikých dnů naskytla se plachým housenkám, jež jsou kromě hlídače sadů jedinými obyvateli této nehostinné horské pustiny, nezvyklá a předtím nikdy nevidaná podívaná.

Nepřetržitý řetěz mužů, opatřených krumpáči, sekýrami, ruksaky, psími dečkami a termoskami s rumem stoupal namáhavě karlínským průsmykem a šinul se píd za pídí jako příšerný, tiše funící had vzhůru mezi klečemi, hlohy a nevlídnými čilimníky.

Z odhodlaných očí každého muže svítila příšerným leskem chorobná touha po zlatě. Ti všichni opustili rodinné krby a teplé bačkory, aby se pokusili najít poklad, zakopaný prý kdesi v úbočí či ukrytý ve vyhaslém kráteru vrchu Žižkova.

V roklinách pod samým nejvyšším vrcholem, kde druhdy jen osamělý poustevník-hlídač naslouchal příšernému hučení mrazivého vichru, počala růst úžasným tempem osada zlatokopů a hledačů pokladu. Za nesčetnou řadou srubů a chat, vybudovaných z pevných fošen, zely temné otvory jedno-

tlivých šachet, jimiž bylo rozryto úbočí v délce mnoha mil. Tam pracovali muži svalnatých paží kleče, leže i sedě, a tak o zlaté žily nebyla tu věru nouze.

Hledači kovů, pátrající, prozatím marně, po tajemném pokladu, přišli často na bohatá ložiska kovových nádob, i když ne zlatých, tož aspoň emailových, jež tu zbyly ze starších kulturních období, zakryté diluviálními naplaveninami a navážkami popelá.

Tato osada tedy prosperovala mnohem lépe než kolonie rýžovníků, jež vznikla ve vršovickém dolíčku a sváděla ustavičné boje se správcem hřiště.

Společenský život Zlatého města pod Žižkovem se soustřeďoval v salónu Billa Mac Pařízka,

kdež proudem tekly opojné šťávy, hlaholil drsný zpěv kovkopů, zněly kletby, rouhání a výstřely svárlivých hráčů pokeru, a těžce vykutáný kov plynul do bezedných kapes starého vydříducha.

Tehdy pak doneslo se k uším učedníků Markétičiných, že vzniklo město zlatokopů na úbočí hory Žižkova, v němž bují hřích a nepravost, jež se šíří i dolů do údolí a zachvacují plzkými chapadly duše obyvatelstva. I uchopili učedníci hole poutnické a vydali se vzhůru karlínským průsmykem, vedeni božským kmetem, zvaným druhdy Věna Bago, jenž třicet let žil hříšným životem falešného mariášníka, kasaře a pašerá-

ka, než sestoupila milost na duši jeho v podobě slov výmluvné Markétky. Kmet Věna znal dobře záłudný průsmyk, kudy kdysi dopravoval bedny s limonádami do vnitrozemí, a vedl bezpečně ostatní učedníky, planoucí posvátným zápalom, do Zlatého města, jež se tužilo z druhé strany k mocnému úbočí hory Žižkova.

Toho dne se sešla v salónu Mac Pařízkové rozjařená společnost diggerů, aby náležitě oslavila zlatou žílu Neda, řečeného Fusekle, jež byla právě objevena. Zvonily bůry a pálenka se perlila a shromáždění kovkopové právě ryčně řvali vybraně necudný popěvek, když tu stanul na prahu stařec v šedém hábitě, opíraje se o poutnickou berlu.

„Hele, Věna Bago!“ zajásal Ned Fusekle, a řinče ostruhami, pokročil přichozímu vstříc, volaje překvapeně:

„Čěče, ty máš flaksu!“

Kmet Věna zvedl velebnou levici odmítavě proti bývalému druhu, jenž mu podával sklenku silně koncentrovaného roztoku sodovky v rumu.

„Vyzývám vás všechny jménem Posvátného Mandlu,“ volal hromovým hlasem, „abyste, zanechavše tohoto neřestného života, vrátili se na cestu bohulibou a ctílostnou.“

„To jsou nějaké divné fóry,“ zamručel nevrle Mac Pařízek, zatímco společnost zpustlíků, mile osvěžena tímto květnatým způsobem hovoru, propukla v chraplavý chechtot. Leč kmet Věna se nedal zviklat a hřímal dále do zlatem zaslepených duší desperádů. Zhýrali tito padouchové obklopili proroka a na povel rozjařeného Neda mu počali dávat hobla.

„Ó, jak slastno je trpět pro Posvátný Mandl,“ volal kmet v extatickém vytržení, zakoušeje nesmírná muka, ana jeho záď přicházela ve styk s třískami prkenné podlahy,

rozryté okovanými botami křepčících kovkopů.

Nejinak vedlo se i ostatním učedníkům Markétčíným, kteří kázali lidu v různých částech Zlatého města. Hlučící dav zlatokopů zasypal je posměšky a za mrzkého a odpuzujícího vtípkování dovlekl nebohé mučedníky na straň, svažující se k Žižkovu, a tam je brutálně donutil, aby váleli sudy po trávníku dolů, kdež upadli do spárů hlídačových.

Hříšná zpupnost obyvatel zlatokopecké Sodomy dostoupila vrcholu, když kmet Věna potřikrát odmítl rouhat se Mandlu a ukrutní katanové mu zuli perka a počali jej šimrat na chodidlech.

Nemoha déle snéstí ohavných muk, vztlhl nebohý prorok prosebně ruce k začouzenému stropu. V tom okamžiku pohnulo se cosi v útrobách tajemné hory a strašlivé zadunění oťrášlo hříšnou republikou. Všichni zbledli, pozorně naslouchajíce. Tu se ozval zvenčí děsný výkřik:

„Zachraň se kdo můžeš, Žižkov soplí!“

Chodcům, promenujícím se po Husova Street se naskytlo hrůzně krásné divadlo. Z kráteru vrchu Žižkova vyšlehl plameny, sopečný dým stoupal k oblakům a žhavá láva valila se po úbočích dolů přes zuřivé protesty hlídačů, ničící pečlivě upravené záhony a nešetřící ani čerstvě natřených laviček. Zástup prchajících zlatokopů, kteří trpce pykali za svoje bezbožné rouhání, pádil cestou necestou dolů ke trati, v patách máje hřeji-vý proud roztavených sopečných hornin. Podle nejstarších pamětníků naskytla se tak mohutná a velkolepá podívaná naposledy roku 1877, kdy průtrž mračen přerušila animovanou zahradní zábavu listonošů, konanou na celém prostranství sadů na vrchu Žižkově.

Uprchlíci dospěli v divém honu až k pře-

chodu přes trať a taktak že podběhli pod klesajícími závorami, a již tu byla vřelá láva, které včasným stažením šraňků pohotovým výhybkářem bylo zabráněno valit se dále do žižkovských ulic a obtěžovat chodce.

Zdrceni a se srdcem zlomeným rozcházeli se zlatokopové do svých nedávno opuštěných domovů, aby se opět věnovali péči o rodiny a manželky. Učedníci

Markétčini, jimž Prozřetelnost tak frapantním způsobem dala satisfakci, rozešli se po luzích žižkovských, používající jako účinné světelné reklamy pro své učení soptičího vrchu Žižkova, jenž po několik nocí metal plameny a poskytoval tak bohatý zdroj zábavy i poučení obyvatelstvu i školní mládeži.

Rada - Žák:

Z tajností žižkovského podsvětí

Mosty přes Seifertovu ulici

V rámci staveb „Nového spojení“ a „Modernizace železniční stanice Praha hlavní nádraží – západní část“ se provádí první část přemostění železniční trati přes Seifertovu ulici. Nové přemostění musí umožnit variabilitu kolejíště, která bude vyhovovat stávajícímu stavu i výhledové konfiguraci kolejíště železniční stanice hlavní nádraží po plánované modernizaci v návaznosti na „Nové spojení“.

Železniční provoz z hlavního nádraží na Hrabovskou spojku a vítkovskou trať je v současnosti veden po mostech vybudovaných v letech 1889-1904, proto jsou ve špatném technickém stavu vyvolaném jejich stářím a značným provozem.

V první etapě je po demolici první části přerušena železniční provoz na Hrabovské spojce a doprava je převedena po vítkovské trati na zbylé mosty. Poté se vybuduje železobetonový most a provedou se kolejové úpravy tak, aby bylo možno převést železniční provoz na novou část mostní konstrukce.

V druhé části se dostaví „horní žižkovská“ část mostu a s ní související úpravy Seifertovy ulice na tři jízdní pruhy (3 x 3,5m) s tramvajovým tělesem uprostřed a zahloubením potřebným pro průjezd motorových vozidel (4,2m). Na žižkovské straně mostu bude lávka pro pěší. Tato část výstavby je spojena s provizorní přeložkou tramvajové trati a úplnou uzavěrou úseku Bulhar – Italská pro motorová vozidla.

Marie ČERNÁ,

Pramen: Ing. Ivan Pomykáček

